

Anu Tuovinen

17.10.2023

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 12.10.2023 sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemiseen 20.10.2023

HE 60/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

Akava ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa.

Akava ei pidä ehdotettuja muutoksia kannatettavina. Tiettyjen kuntoutusetuuksien korkeamman tason taustalla on ollut tahto tukea pitkäaikaista kuntoutukseen sitoutumista. Ammatillinen kuntoutus on usein pitkäkestoista ja edellyttää asiakkaalta sitoutumista kuntoutuspalveluun sen keston ajaksi. Etuustason laskun myötä kannuste kuntoutukseen osallistumisesta heikkenee, mikä voi johtaa myös työkyvyttömyydestä aiheutuvien kustannusten lisääntymiseen, jos ammatilliseen kuntoutukseen jätetään taloudellisista syistä osallistumatta. Tämä voi vaikuttaa hallituksen työllisyystavoitteisiin negatiivisesti. Arvioita vaikutuksista esimerkiksi työkyvyttömyyseläkehakemusten lisääntymiseen ei ole pystytty valmistelun yhteydessä tekemään.

Ehdotetut leikkaukset kuntoutusrahojen tasossa tulisivat koskemaan lapsia ja nuoria. Nuoren kuntoutusrahan vähimmäismäärän tason laskeminen kohdistuu lähes kaikkiin nuorten kuntoutusrahan saajiin. Nuoren kuntoutusrahan taustalla ovat useimmiten mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt. Nuoren kuntoutusrahan saajissa on myös vammaisia henkilöitä.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on tasapainottaa valtion taloutta ja tuoda säästöjä julkiselle sektorille. Esityksen mukaan ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavan tuloperusteisen kuntoutusrahan alentaminen sairauspäivärahan tasolle alentaisi vuositasolla valtion osuutta kuntoutusrahamennoista 0,2 miljoonaa euroa. Tämä on säästötoimenpiteenä vähäinen, ottaen huomioon erityisesti myös esityksestä mahdollisesti aiheutuvat heijastusvaikutukset ja tätä kautta syntyvät kustannukset. Leikkaukset vaikeuttavat jo heikossa asemassa olevien tilannetta ja lisäävät myös tarvetta muihin tukiin.

Etuusjärjestelmää muutettaessa kokonaisarviointi ja kattavat vaikutusarviot ovat välttämättömiä, jotta odottamattomilta vaikutuksilta vältytään. Hallitusohjelmassa on kirjauksia useista etuusjärjestelmään

Anu Tuovinen

17.10.2023

tehtävistä muutoksista. Etuusjärjestelmän muutoksista tarvitaan kokonaisarvio ja kattava vaikutusten analyysi. Kiinnitämme huomiota myös siihen, että lausuntoaika on varsin lyhyt.

Akava ry:n puolesta

Anu Tuovinen
johtava asiantuntija